

قواعد تفسیر قرآن

دکتر علی اکبر بابایی

فصل چهارم ، بخش سوم : توجه به قرائن متصل

ویژگی های گوینده و مخاطب سخن

تهیه و تنظیم : فلیل عقیلی فرج

توضیح در بخش ۱		سیاق	لفظی	فرائن متصل
توضیح در بخش ۲	* سبب نزول * زمان و مکان نزول	* شأن نزول * فرهنگ مردم در زمان نزول	فضای نزول آیات	
<p>• میزان تاثیر ویژگی های گوینده سخن در مفاد کلام: آن قسمت از ویژگی های گوینده سخن که برای مخاطب (شنونده) روشن باشد می تواند قرینه کلام باشد.</p> <p>* مثال (۱): شخصی نابینا بگوید: «شما را فردی شاداب می بینم» ◀ منظور دیدن با چشم سر نیست</p> <p>* مثال (۲): تاثیر شناخت شاعر در فهم ما از منظور او از بیت زیر:</p> <p>الا یا ایها الساقی زمی پر ساز جامم را *** که از جانم فرو ریزد هوای نام و ننگم را (امام خمینی رحمت الله علیه)</p> <p>* از آنجایی که قرآن بر اساس اصول عقلایی محاوره سخن می گوید ◀ ضرورت توجه به ویژگی های خدا در فهم آیات</p> <p>* روایات نیز موید ضرورت توجه به ویژگی های گوینده در فهم آیات وحی به عنوان قرینه</p> <p>◀ روایت پرسش امام صادق (ع) از ابوحنیفه در مورد آیه «وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا...»</p> <p>* راه های دستیابی به ویژگی های خداوند: فطرت، عقل، تصریح آیات، سنت قطعی</p>				
			غیر لفظی	

• **توجه به ویژگی های مخاطب:** معلمی را در نظر بگیرید که دانش آموزی را که همیشه تکالیفش را انجام می دهد، به عواقب انجام

ندادن تکالیف تذکر می دهد. ◀ برای اینکه بقیه حساب دستشان بیاید

◀ **إِيَّاكَ أَعْنِي وَأَسْمَعِي يَا جَارَةٌ** : تو را خطاب قرار می دهم، ای همسایه تو بشنو (به در بگو دیوار بشنوه!)

* **مثال قرآنی(۱):** عتاب های قرآن خطاب به پیامبر اکرم (ص)

* **مثال قرآنی(۲):** **إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ** (یاسین ۸۲)

* **مؤید روایی:** امام صادق (ع) : **«نَزَلَ الْقُرْآنُ بِإِيَّاكَ أَعْنِي وَأَسْمَعِي يَا جَارَةٌ»** ◀ قرآن بر اساس «به در بگو...» نازل شده است

التماس دعا